

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl předsedou senátu Mgr. Radovanem Havelcem v právní věci žalobce **J. P.**, proti žalovanému **Krajskému úřadu Pardubického kraje**, se sídlem Pardubice, Komenského náměstí 125, o návrhu žalobce na osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro podání kasační stížnosti,

t a k t o :

- I. Žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků **s e z a m í t á .**
- II. Návrh žalobce na ustanovení zástupce pro podání kasační stížnosti **s e z a m í t á .**

O d ů v o d n ě n í :

Podáním ze dne 13. 4. 2015 žádá žalobce o osvobození od soudních poplatků a o „*ustanovení advokáta pro sepsání kasační stížnosti, popř. i (...) zastupování v dané věci*“. Kasační stížností žalobce později hodlá napadnout usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 24. 3. 2015, č. j. 52 A 34/2015 – 12, kterým byla jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 1. 2015, č. j. KrÚ 4155/2015, odmítnuta jako nepřijatelná ve smyslu § 46 odst. 1 písm. d), soudního řádu správního (dále „s. ř. s.“), ve spojení s ustanovením § 68 písm. e) a § 70 písm. a) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval žádostí žalobce o osvobození od soudních poplatků. Podle § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, vzniká poplatková povinnost podáním kasační stížnosti. Podání žalobce ze dne 13. 4. 2015 není podle svého obsahu kasační stížností, ale žádostí o ustanovení zástupce a osvobození od soudních poplatků podle § 35 odst. 8 předposlední věta s. ř. s. pro teprve v budoucnosti zahájené kasační řízení. Poplatková povinnost v řízení o kasační stížnosti tedy žalobci dosud nevznikla, a tudíž žalobce od ní nemůže být ani osvobozen. Zdejší soud proto jeho žádost o osvobození od soudních poplatků zamítl (výrok I. tohoto usnesení).

Dále se Nejvyšší správní soud zabýval návrhem žalobce na ustanovení zástupce pro podání kasační stížnosti. Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. může předseda senátu účastníku, u něhož jsou předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Účastníku řízení lze tedy ustanovit zástupce za současného splnění dvou podmínek: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a 2) jestliže je to nezbytně třeba k ochraně jeho práv.

Nejvyšší správní soud proto přistoupil k posouzení majetkových poměrů žalobce, aby bylo možno postavit najisto, zda žalobce splňuje prvně uvedenou zákonnou podmínku. Je třeba připomenout, že podle ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. lze osvobození od soudních poplatků přiznat pouze výjimečně, jsou-li pro to zvláště závažné důvody.

Z žalobcem předložených podkladů zdejší soud zjistil, že jeho jediným zdrojem příjmu je starobní důchod ve výši 12.241 Kč, jeho manželka je poživatelkou starobního důchodu ve výši 8.472 Kč. Ve společném jmění manželů mají bytovou jednotku v domě č. p. 2429 v P. a také rodinný domek v B. č. p. 41. Dům je (dle tvrzení žalobce) v dezolátním stavu. Z uvedených nemovitostí nemá žalobce žádné výnosy. Žalobce platí daň z nemovitosti ve výši odpovídající 205 Kč měsíčně, místní poplatky ve výši 1.111 Kč měsíčně, poplatky spojené s bydlením ve výši 5.385 Kč, pojištění 320 Kč a poplatky za telefon 790 Kč. Žalobce též zrekapituloval své zdravotní problémy a doložil, že jeho manželka je osobou zdravotně postiženou. Rozpočet jejich rodiny značně zatěžují náklady na dietní stravu, zvýšené přepravné a léky.

Ve vlastním dodatku k formuláři „Prohlášení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech“ žalobce podrobně popsal běžné denní výdaje na stravování, dopravu a chod domácnosti (své i manželky). Uvedl dále, že za prodej domu v B. mu byla nabídnuta realitní kancelář symbolická 1 Kč. Rovněž doložil prohlášení L. R. a M. B. (má jít o sousedy), ve kterém je uvedeno, že zmíněný dům je v tak špatném technickém stavu, že jej není možné obývat ani jej jinak pronajímat pro bydlení. Žalobce zdůraznil, že značné částky (konkrétně 3.000 Kč až 5.000 Kč měsíčně) vynakládá v souvislosti s „ochranou svých práv“. Žalobce tak zatěžují s tím související soudní poplatky, výdaje na kopírování podání a jiných písemností, poštovné a přepravné. Uvedl, že svými žádostmi o informace dle zákona o svobodném přístupu k informacím sleduje „odhalení nesprávných úředních postupů a nezákonnosti povinného subjektu“, což považuje za jednání ve veřejném zájmu. Dále konstatoval, že za tyto své aktivity čelí on i jeho rodina nejružnějším útokům (ničení osobního majetku, ztráta zaměstnání snachy, atd.). Náklady spojené se zdravotními problémy svými a své manželky žalobce nijak nevyčísil. V té souvislosti snad lze toliko poznamenat, že případné náklady za úkony a léky hrazené (částečně) ze zdravotního pojištění jsou v případě žalobce (a jeho manželky) limitovány podle § 16b odst. 1 zákona č. 48/1997 Sb. o veřejném zdravotním pojištění v platném znění, takže jejich případný dopad na rodinný rozpočet žalobce nemůže přesáhnout měsíčně částku v rozsahu několika stokorun.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že náklady na soudní poplatky v jiných žalobcem vedených řízeních nejsou pro posouzení žalobcovy sociální situace v nyní posuzovaném případě relevantní. Tyto poplatky tvoří součást nákladů konkrétních řízení. V případě úspěchu v takovém řízení přitom žalobci může být přiznána náhrada těchto nákladů vůči žalovanému, popřípadě v rámci konkrétního řízení může být jeho poplatková povinnost modifikována.

Pokud jde o majetkové poměry žalobce, lze uvést, že žalobce s manželkou disponují měsíčně příjmy v celkové výši 20.713 Kč. Žalobcem vyčíslené náklady na chod jejich domácnosti přitom činí 7.811 Kč. Žalobce a jeho manželka vlastní dvě nemovitosti. Byt užívají k bydlení, společný rodinný dům v B. (jak žalobce uvádí) užívat nemohou. Z toho ovšem nelze dovodit, že tento rodinný dům a pozemek k němu náležející mají nulovou hodnotu. Cena nabídnutá realitní kancelář nepředstavuje objektivní ocenění tržní ceny nemovitosti, jakým by byl kupříkladu znalecký posudek. Na věci však nic nemění ani případné zjištění velmi nízké ceny takové nemovitosti, s ohledem na výši měsíčních finančních prostředků žalobce a jeho manželky, po odečtení výdajů vynakládaných na bydlení a uspokojování životních a osobních potřeb. Stejně tak na závěr o dostatečnosti prostředků žalobce nemá zásadní vliv ani jednorázový výdaj z důvodu škody, která měla vzniknout trestným činem neznámého pachatele na věcech žalobce ve výši nejméně 5.019 Kč, takto vyčíslená v usnesení Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Pardubického kraje, o odložení věci ze dne 26. 6. 2014,

pokračování

č. j. KRPE-28968-27/TČ-2014-171111.

Z judikatury Nejvyššího správního soudu totiž vyplývá, že tento soud akceptoval v minulosti částku společného měsíčního příjmu manželů ve výši 13.000 Kč jako příjem neodůvodňující osvobození od soudních poplatků (srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 7. 2. 2013, č. j. 7 As 104/2012 – 15). Měsíční příjem žalobce a jeho manželky (20.713 Kč) tuto hranici značně převyšuje. I po odečtení deklarovaných nákladů na chod domácnosti ve výši 7.811 Kč zbývá žalobci a jeho manželce na měsíční živobytí částka ve výši 12.902 Kč. Z takové částky lze soudní poplatek za kasační stížnost ve výši 5.000 Kč uhradit, aniž by byla sociální situace rodiny ohrožena. Již z tohoto důvodu nelze u žalobce nalézt předpoklady pro osvobození od soudních poplatků.

Nadto nelze přehlédnout, že žalobce podává žádosti o informace a vede soudní řízení, motivován snahou o ochranu „veřejného zájmu“ tak, jak jej zřejmě subjektivně vnímá. Nejvyššímu správnímu soudu je známo z úřední činnosti, že se žalobce domáhá poskytnutí celé řady informací od obce Seč (kromě projednávané věci o tom svědčí například řízení u tohoto soudu vedená pod sp. zn. 2 As 24/2015, 5 As 42/2015, 6 As 23/2015, 9 As 47/2015, 3 As 82/2015 a další). Ostatně tato činnost žalobce je obecně známá (viz například zprávy sdělovacích prostředků, dostupné na <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/261314-pod-tihou-stiznosti-chatare-rezignovalo-cele-zastupitelstvo/>; případně na http://orlicky.denik.cz/zpravy_region/sec-aneb-jak-kvuli-plotovemu-sloupku-malem-nebyly-volby-20140808.html). Uvedená činnost žalobce (a s ní spojené náklady) se ovšem bezprostředně netýká jeho osobní sféry, nýbrž jeho subjektivní představy ochrany veřejného zájmu. V té souvislosti je třeba připomenout, že Nejvyšší správní soud v jiné věci již vyhodnotil uvedené aktivity žalobce jako zneužití práva za účelem dalšího zahlcení fungování obce Seč (rozsudek ze dne 12. 3. 2015, č. j. 2 As 24/2015 – 52). Nejvyšší správní soud přirozeně nijak nezpochybnuje právo žalobce na přístup k soudu. Z toho však nelze zároveň dovozovat, že se tak může dít na náklady státu také v případech, kde pro to nejsou objektivně splněny zákonné podmínky. Jestliže si účastník přeje vést řadu sporů, musí zároveň brát v potaz i důvody, pro které byla zavedena poplatková povinnost iniciátora soudního řízení a restriktivní pojetí výjimek z této povinnosti.

Žalobce tedy nesplňuje již první z kumulativně vyžadovaných podmínek pro ustanovení zástupce podle § 35 odst. 8 s. ř. s. (předpoklady pro osvobození od soudních poplatků). Nejvyšší správní soud proto žádost žalobce o ustanovení zástupce pro podání kasační stížnosti zamítl výrokem II. tohoto usnesení.

Pouze pro úplnost Nejvyšší správní soud žalobce upozorňuje, že zákon nepřipouští možnost „prodloužit lhůtu pro podání kasační stížnosti“; ta musí být podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení rozhodnutí krajského soudu, přičemž zmeškání této lhůty nelze prominout (§ 106 odst. 2 *in fine* s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. května 2015

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu